

PROBLEM GERRYMANDERINGA U BOSNI I HERCEGOVINI I MOGUĆA ZAKONODAVNA RJEŠENJA

Pregledni naučni rad
UDK: 342.828

DOI 10.51558/2712-1178.2022.8.1.73

Anel Ibeljić, magistar prava
advokat iz Tuzle
email: ibeljicanel@gmail.com

Faris Hasanović, magistar prava
asistent i doktorant na Pravnom fakultetu Univerziteta u Tuzli
email: faris.hasanovic@untz.ba

Benjamin Nurkić, magistar prava
„Dialogos“ Tuzla
email: bnurkic@bih.net.ba

SAŽETAK

Problem gerrymanderinga predstavlja jedan od najaktuelnijih problema demokratije u 21. stoljeću. U ovom radu, autori razmatraju kako problem gerrymanderinga utječe na izborni proces u Bosni i Hercegovini. Također, autori u tekstu razmatraju na koji način gerrymandering utječe na ustavne principe demokratije i vladavine prava. U tekstu se analizira kako trenutni način definisanja izbornih jedinica u Federaciji Bosne i Hercegovine predstavlja primjer gerrymanderinga. Naposljetku, autori u tekstu daju moguća rješenja za problem gerrymanderinga, prevashodno u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ključne riječi: gerrymandering, Izborni zakon Bosne i Hercegovine, jednako pravo glasa, demokratija

UVOD

Shodno odredbama najznačajnijih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima i slobodama,¹ biračko pravo predstavlja jedno od temeljnih ljudskih prava, koje (u načelu) pripada svakom punoljetnom građaninu, koji je u stanju shvatiti njegov značaj – bez obzira na njegove osobine koje ga po bilo kojem osnovu razlikuju od ostalih.² Navedeno pravo, kao takvo, predstavlja najbolji način za pojedinca da izrazi svoju demokratsku volju i izabere vlast za koju smatra da će na najbolji način štititi njegove (ali jednako tako i društvene) interese.

Kada se govori o biračkom pravu, potrebno je naglasiti da se isto javlja u dva pojavna oblika. Ukoliko je riječ o aktivnom biračkom pravu, moguće je konstatovati da svaka punoljetna osoba ima pravo da bira predstavnike vlasti koji će (u tačno određenom vremenskom razdoblju) donositi odluke „u njeno ime i za njen račun“. Pritom treba naglasiti kako izabrani predstavnici, kako tvrdi Rousseau³, crpe vlastiti legitimitet iz narodne suverenosti. Ukoliko je riječ o pasivnom biračkom pravu, ističe se pravo svakog pojedinca (koji ispunjava potrebne, u pravilu zakonom propisane uslove, ali bez bilo kakve diskriminacije) da bude izabran na javnu funkciju koju će, opet u skladu s važećim propisima, obnašati u tačno utvrđenom vremenskom periodu (mandatu) – na dobrobit države i društva.

Kako navodi Trnka⁴, sam izborni sistem podrazumijeva skup odnosa uređenih ustavom, zakonom i drugim propisima koji nastaju u procesu izbora predstavnika građana u najviše organe državne vlasti. Pošto izborni tijelo po prirodi stvari obuhvata veliki broj građana, a

-
- 1 Detaljnije pogledati: Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima.
  - 2 Član 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama glasi: „Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.“
  - 3 Vidi više: Rousseau, J. J. (2012.), *Društveni ugovor; O podrijetlu i temeljima nejednakosti među ljudima*, Feniks knjiga, Zagreb.
  - 4 Trnka, K. (2006.), *Ustavno pravo: Drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje*, Fakultet za javnu upravu, Sarajevo, str. 185.

istovremeno postoji potreba da se zadovolje regionalne i druge specifičnosti, ali i omogući neposredniji odnos između birača i kandidata, formiraju se izborne jedinice – koje mogu biti *uninominalne* (bira se jedan poslanik) i *plurinominalne* (bira se više poslanika).⁵ Osim toga, Trnka⁶ naglašava važnost podjele na dva osnovna sistema raspodjele izbornih mandata. Radi se, naime, o većinskom (tzv. *westminsterskom*) i proporcionalnom modelu. Prvi model se veže uz uninominalne izborne jedinice i (pojednostavljeno rečeno) podrazumijeva izbor onog kandidata ili liste koji su u odnosu na druge kandidate dobili najveći broj glasova. Drugi model je usko povezan s postojanjem plurinominalnih izbornih jedinica i podrazumijeva raspodjelu mandata srazmjerno broju glasova koji je dobila svaka stranka ili koalicija stranaka koja je učestvovala na izborima. Oba modela, sasvim sigurno, imaju brojne prednosti i nedostatke, no navedena problematika neće biti posebno razmatrana u okviru ovog teksta.

Kroz historiju, savremeni politički sistemi suočavali su se s brojnim devijacijama i otvorenim zloupotrebama izbornog sistema, među kojima svakako prednjači tzv. *gerrymandering*.⁷ Navedeni pojam podrazumijeva klasičnu vrstu izbornog inženjeringa, u vidu namjernog prekrajanja granica utvrđenih izbornih jedinica – sve kako bi se pogodovalo određenim političkim interesima.⁸ Posljedica navedenog djelovanja, svakako je neovlašteno zadiranje u izbornu volju građana, prvenstveno kroz manipulaciju izbornim rezultatima.

---

5 *Ibid.*, str. 190.

6 *Ibid.*, str. 194.

7 Kovanica “*gerrymandering*” nastala je kao svojevrsna kombinacija prezimena Elbridgea Gerryja, tadašnjeg guvernera države Massachusetts, te engleske riječi salamander, a sam izraz je prvobitno bio korišten da opiše nepravilan oblik jedne od izbornih jedinica formiranih u Massachusettsu 1812. godine, na inicijativu guvernera Gerryja. Cilj opisanog djelovanja bio je dolazak na vlast uz pomoć neutralizacije izbornog potencijala protivnika, na način da su izborne jedinice skrojene tako da maksimalno pogoduju Jeffersonovim Demokratskim republikancima u izborima za državnu skupštinu.

8 Vidi više u: Podolnjak, R. (2013.), “*Suvremeni hrvatski izborni inženjering kao sofisticirani oblik izborne manipulacije*”, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 63, No. 1, str. 155-187.

U praksi postoje različite tehnike krojenja izbornih jedinica, a koje potpadaju pod navedeni pojam *gerrymanderinga*. Najčešće je teritorijalno grupisanje vlastitog biračkog tijela, koje je minimalno potrebno za izbornu pobjedu, potom *cijepanje* biračkog tijela političke konkurencije – na način da se koncentrisani dijelovi spomenutog biračkog tijela pripajaju različitim izbornim jedinicama u kojima će biti u manjini (samim tim u nemogućnosti da izaberu svog političkog predstavnika), kao i koncentracija biračkog tijela političkih rivala u jednoj izbornoj jedinici – sve kako bi se umanjio njihov utjecaj u drugim izbornim jedinicama.⁹

Sjedinjene Američke Države, kao svojevrsna *kolijevka* klasičnog *gerrymanderinga*, do danas nisu uspjele u potpunosti riješiti problem političkog krojenja izbornih jedinica. Naprotiv, problem *gerrymanderinga* je, zapravo, eskalirao sredinom 20. stoljeća – dobivši svoj epilog u vidu odluke Vrhovnog suda SAD u predmetu *Baker v. Carr*¹⁰. Vrhovni sud je, naime, zauzeo stav da pitanje granica izbornih jedinica, kao i različitog broja birača u okviru istih, nije političko pitanje koje se nalazi u isključivoj nadležnosti zakonodavne vlasti, nego da može predstavljati i pravosudno pitanje ukoliko su izborne jedinice oblikovane na način da obuhvataju različit broj birača i samim tim presudno utiču na demokratsku volju građana, koja je izražena na izborima.

Iako se radi o izvorno američkom terminu, pojava *gerrymanderinga* u svakom slučaju nije zaobišla ni evropski kontinent, uključujući i Bosnu i Hercegovinu. Imajući u vidu navedenu činjenicu, u nastavku rada će biti analiziran utjecaj navedenog fenomena na izborni sistem u Bosni i Hercegovini. U tom kontekstu, bit će predstavljena i određena pravna rješenja u cilju suzbijanja navedene pojave i kreiranja što transparentnijeg i pravednijeg izbornog sistema u Bosni i Hercegovini, kako bi građani mogli u potpunosti ostvarivati svoje biračko pravo na cjelokupnoj državnoj teritoriji.

---

9 *Ibid.*

10 Detaljnije pogledati: Predmet *Baker v. Carr*, 369 U.S. 186 (1962).

ZAŠTO JE GERRYMANDERING BITAN U KONTEKSTU BOSNE I HERCEGOVINE?

Bosna i Hercegovina je Ustavom definisana kao država koja će funkcionisati kao demokratska država na osnovu vladavine prava i demokratskih izbora.¹¹ Kako navodi Omerdić, vladavina prava je temeljna odrednica Ustava Bosne i Hercegovine.¹² S tim u vezi, Bosna i Hercegovina bi istovremeno, slovom Ustava, trebala istovremeno funkcionisati kao demokratska država na osnovu demokratskih izbora i na osnovu vladavine prava. *Gerrymandering* u tom smislu ugrožava oba principa - i princip demokratskih izbora i princip vladavine prava. Princip demokratskih izbora ugrožen je tako što se glas pojedinca na izborima, a s obzirom na izbornu jedinicu u kojoj taj pojedinac glasa, čini vrjednijim ili manje vrijednim. Princip vladavine prava se ugrožava jer, u navedenom kontekstu, građane ne čini jednakim pred zakonom, čineći da glas određenog pojedinca bude vrjedniji ili manje vrijedan s obzirom na činjenicu u kojoj izornoj jedinici glasa. S tim u vezi, jednako biračko pravo¹³, odnosno jednaka vrijednost

11 Pogledati: Član I(2) Ustava Bosne i Hercegovine.

12 Omerdić, Dž. (2019.), “Formalne i faktičke izmjene i dopune Ustava Bosne i Hercegovine: koliko daleko možemo ići?”, *Sveske za javno pravo*, 10/2019, str. 2-3. Također, o položaju principa vladavine prava u Ustavu Bosne i Hercegovine pogledati u: Nurkić, B. (2021.), “Teorijsko-terminološka analiza prevoda termina *the rule of law* u Ustavu Bosne i Hercegovine”, *Primena prava i pravna sigurnost: Zbornik radova 34. susreta Kopaoničke škole prirodnog prava - Slobodan Perović* (međunarodna naučna konferencija)

13 Svačiji glas na izborima podjednako vrijedi; Preuzeto iz: Fira, A. (1987.), *Ustavno pravo: Četvrto izdanje*, Privredni pregled, Beograd, str. 290. O jednakosti građana, ali ne samo u smislu jednakosti u političkim pravima, nego jednakosti u pogledu prava na življenje u jednakim uslovima i društvu koje pruža jednake mogućnosti za sve, detaljnije pogledati u: Ashford, N. (2001.), *Principi za slobodno društvo: Drugo izdanje*, Jarl Hjalmarson Fondacija, Kozarska Dubica; Bauer, P. T. (1981.), *Equality, The Third World, and Economic Delusion*, Harvard University Press, Harvard; Flew, A. (1981.), *The Politics of Procrustes: Contradictions of Enforced Equality*, Prometheus,

glasa je ključni element parlamentarne demokratije i u kombinaciji s pravilnim kreiranjem izbornih jedinica, osigurava da glasovi birača imaju jednaku vrijednost (težinu).¹⁴ U složenim, demokratski uređenim i modernim državama, razvijene demokratske tradicije, naročito se vodi računa o načelu jednakog prava glasa pri raspodjeli mandata po izbornim jedinicama, kako ne bi došlo do nejednakosti građana. U skladu s ovim načelom, ali i načelima aktivnog i pasivnog biračkog prava, svi zastupnici donjeg doma zakonodavnog tijela, kao reprezentanta interesa i suvereniteta građana, trebaju imati jednak legitimitet, s obzirom na veličinu populacije izborne jedinice iz koje se biraju.¹⁵ Naročita pažnja se poklanja ublažavanju negativnih posljedica koje sa sobom nosi izborna geometrija, što se prilično uspješno otklanja propisivanjem (i provođenjem!) obaveze redefinisanja broja mandata pojedinih izbornih jedinica s obzirom na populacijski rast ili pad u propisanom periodu. Ovakvim rješenjima se nastoji osigurati puna zaštita načela aktivnog i pasivnog biračkog prava, kao i načela jednakog prava glasa, ali i postizanje jednakog nivoa legitimiteta izabranih predstavnika. Prema mišljenju Venecijanske komisije, dozvoljeno odstupanje od načela jednake vrijednosti glasa se kreće u granicama do 10%, a nikako ne bi smjelo prelaziti prag od 15%¹⁶ - osim u izuzetnim situacijama, kao što su zaštita nacionalnih manjina ili slabo naseljenih administrativnih jedinica¹⁷. Sve navedeno nam govori da Bosna i Hercegovina (slovom Ustava!) ima obavezu spriječiti bilo koji pojavni

---

New York; Friedman M., Friedman, R. (1980.), *Free to Choose*, Secker & Warbur, London; Hayek, F. (1962.), *The Constitution of Liberty*, Routledge, London; Letwin, W. (1983.), *Against Equality: Readings on Economic and Social Policy*, Macmillan, London.

- 14 European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), Report On Constituency Delineation And Seat Allocation, Study No. 873/2017, Strasbourg.
- 15 Begić, Z. (2011.), "Međunarodni demokratski standardi u izbornom sistemu Bosne i Hercegovine" u: Mutapčić, E. (ed.), *Ustavnopravni razvoj Bosne i Hercegovine (1910-2010)*, Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli, Tuzla, str. 405.
- 16 Begić, Z. (2012.), "Legitimitet institucija državne vlasti u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine sa osvrtom na institucije Evropske unije", doktorska disertacija, Pravni fakultet Univerziteta Džemal Bijedić u Mostaru, Mostar, str. 320.
- 17 European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), Code Of Good Practice in Electoral Matters, Opinion No. 190/2002, Strasbourg.

oblik *gerrymanderinga*, jer isti direktno ugrožava temeljne vrijednosti Ustava, a to su demokratski izbori i princip vladavine prava.

TRENTNI PRIKAZ PROBLEMA GERRYMANDERINGA U BOSNI I HERCEGOVINI

Problem gerrymanderinga pri izboru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PD PSBiH) je donji dom državnog zakonodavnog tijela, te bi kao takav trebao predstavljati interese svih građana Bosne i Hercegovine, neovisno od njihovog etničkog opredjeljenja ili mjesta življenja.¹⁸ Međutim, način izbora, ali i struktura domova bosanskohercegovačkog državnog parlamenta u velikoj mjeri odudara od idealnog teorijskog koncepta, prema kojem u „(...) gornjem domu parlamenta mogu biti predstavljene federalne jedinice ili unutrašnje administrativno-teritorijalne jedinice, oblici regionalne ili lokalne samouprave, nacionalne grupe i sl.”, a u donjem domu su „(...) predstavljeni građani prema principu jednakog prava glasa (...)”.¹⁹ U skladu s članom 9.2 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, 21 mandat se raspodjeljuje iz pet višečlanih izbornih jedinica za PD PSBiH, i to s teritorije Federacije Bosne i Hercegovine.²⁰

18 U svijetu danas postoji 77 bikameralnih zakonodavno-predstavničkih tijela. Preuzeto iz: Čepo, D. (2014.), *“Parlamenti i skupštine: demokratski deficiti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine”*, Studia lexicographica, No. 2 (15), str. 55–75.

19 Trnka, K., op. cit., str. 262.

20 Član 9.2 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisuje: „21 mandat iz pet višečlanih izbornih jedinica za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, s teritorije Federacije Bosne i Hercegovine, raspodjeljuje se na sljedeći način: a) Izborna jedinica 1 sastoji se od Kantona 1 i Kantona 10 i bira tri člana, b) Izborna jedinica 2 sastoji se od Kantona 7 i Kantona 8 i bira tri člana, c) Izborna jedinica 3 sastoji se od Kantona 5 i Kantona 9 i bira četiri člana, d) Izborna jedinica 4 sastoji se od Kantona 4 i Kantona 6 i bira šest članova i e) Izborna jedinica 5 sastoji se od Kantona 2 i Kantona 3 i Brčo

IZBORNA JEDINICA	BROJ REGISTROVANIH GLASAČA	BROJ MANDATA	BROJ GLASOVA PO MANDATU
IJ1	310.036	3	103.345
IJ2	261.163	3	87.054
IJ3	431.054	4	107.763
IJ4	545.312	6	90.885
IJ5	489.511	5	97.902
Ukupno	2.037.106	21	97.005
Kompensacioni mandati	-	7	-
Ukupno	2.037.106	28	72.753

Tabela 1. Broj registrovanih glasača u Federaciji Bosne i Hercegovine po izbornim jedinicama – Opći izbori 2014.godine.²¹

Mandati koji se dodjeljuju pojedinim izbornim jedinicama u Federaciji Bosne i Hercegovine prilikom izbora članova PD PSBiH nisu kompatibilni broju registrovanih glasača (Tabela 1. i 2.).

IZBORNA JEDINICA	BROJ REGISTROVANIH GLASAČA	BROJ MANDATA	BROJ GLASOVA PO MANDATU
IJ1	319.697	3	106.565
IJ2	268.727	3	89.575
IJ3	441.674	4	110.418
IJ4	555.856	6	92.642
IJ5	506.019	5	101.203
Ukupno	2.091.973	21	99.617
Kompensacioni mandati	-	7	-
Ukupno	2.091.973	28	74.713

Tabela 2. Broj registrovanih glasača u Federaciji Bosne i Hercegovine po izbornim jedinicama – Opći izbori 2018. godine²²

Distrikta Bosne i Hercegovine i bira pet članova.“

21 Podaci preuzeti sa: http://www.izbori.ba/Documents/OpćiIzb2014/Odluke/Odluka_CBS-bos.pdf, stranici pristupljeno 19.04.2022. godine.

22 Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine od

Dakle, evidentno je da prilikom izbora članova PD PSBiH iz Federacije Bosne i Hercegovine ne postoji idealna proporcija u pogledu raspodjele mandata po izbornim jedinicama. Tako, primjera radi, u izornoj jedinici 2 biraju se 3 poslanika, a u izornoj jedinici 3 u Federaciji Bosne i Hercegovine biraju se 4 poslanika u PD PSBiH, te je u izornoj jedinici 3 potrebno preko 20.000 glasova više nego u izornoj jedinici 2 kako bi se dobio mandat, pa je stoga nesrazmjernost u broju glasova i osvojenom mandatu skoro 20% - što je daleko od općeprihvaćenog praga tolerancije od 10%.²³

S druge strane, jednako pravo glasa narušeno je u znatnijem obimu i prilikom izbora članova PD PSBiH iz Republike Srpske (pogledati tabele broj 3. i 4.). U skladu sa članom 9.2a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, devet mandata se raspodjeljuje iz tri višečlane izborne jedinice za PD PSBiH.²⁴

08.05.2018.godine o zaključivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 07.05.2018.godine u 24:00 sati, dostupno na: http://www.izbori.ba/Documents/Opci_izbori_2018/O/Odluka_o_zakljucivanju_CBS-bos.pdf (pristup: 20. april 2022. godine)

23 European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), Code Of Good Practice in Electoral Matters, Opinion No. 190/2002, Strasbourg.

24 Član 9.2a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisuje: „Devet mandata se iz tri višečlane izborne jedinice za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sa teritorije Republike Srpske, raspodjeljuje se na sljedeći način: a) Izborna jedinica 1 sastoji se od gradova: Banja Luka i Prijedor i općina: Krupa na Uni, Novi Grad, Kozarska Dubica, Gradiška, Laktaši, Srbac, Prnjavor, Petrovac, Oštra Luka, Čelinac, Istočni Drvar, Ribnik, Mrkonjić Grad, Jezero, Kneževo, Kotor Varoš, Šipovo, Kupres i Kostajnica i bira tri člana, b) Izborna jedinica 2 sastoji se od gradova: Doboj i Bijeljina, općina Derвента, Brod, Vukosavlje, Šamac, Donji Žabar, Modriča, Pelagićevo, Petrovo, Lopare, Ugljevik, Teslić i Stanari i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i bira tri člana i c) Izborna jedinica 3 sastoji se od gradova Trebinje i Zvornik i općina: Osmaci, Šekovići, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Sokolac, Han Pijesak, Istočna Ilidža, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Trnovo, Pale, Rogatica, Višegrad, Istočni Mostar, Nevesinje, Kalinovik, Gacko, Foča, Novo Goražde, Čajniče, Rudo, Berkovići, Ljubinje, Bileća i Milići i bira tri člana.“

IZBORNA JEDINICA	BROJ REGISTROVANIH GLASAČA	BROJ MANDATA	BROJ GLASOVA PO MANDATU
IJ1	563.810	3	187.937
IJ2	383.374	3	127.791
IJ3	294.648	3	98.216
Ukupno	1.241.832	9	137.981
Kompenzacioni mandati ²⁵	-	5	-
Ukupno	1.241.832	14	88.702

Tabela 3. Broj registrovanih glasača u Republici Srpskoj po izbornim jedinicama – Opći izbori 2014. godine²⁶

IZBORNA JEDINICA	BROJ REGISTROVANIH GLASAČA	BROJ MANDATA	BROJ GLASOVA PO MANDATU
IJ1	572.224	3	190.741
IJ2	393.002	3	131.000
IJ3	297.447	3	99.149
Ukupno	1.262.673	9	140.297
Kompenzacioni mandati	-	5	-
Ukupno	1.262.673	14	90.190

Tabela 4. Broj registrovanih glasača u RS po izbornim jedinicama – Opći izbori 2018. godine²⁷

- 25 Član 1.1a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine kompenzacione mandate definiše kao “mandate koji se raspodjeljuju na liste političkih stranaka ili koalicija prema broju dobijenih važećih glasova i služe da kompenzuju nedovoljnu proporcionalnost na nivou entiteta, a koja nastaje sabiranjem rezultata za pojedine višečlane izborne jedinice u entitetu.”
- 26 Podaci preuzeti sa: http://www.izbori.ba/Documents/OpciIzbori2014/Odluke/Odluka_CBS-bos.pdf (pristup: 20. april 2022. godine)
- 27 Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine od 08.05.2018.godine o zaključivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 07.05.2018. godine u 24:00 sati, dostupno na stranici: http://www.izbori.ba/Documents/OpciIzbori_2018/O/Odluka_o_zakljucivanju_CBS-bos.pdf (pristup: 20. april 2022. godine)

Iz ranije priloženih tabela 3. i 4, možemo zaključiti kako postoji izrazito velika nesrazmjernost između broja glasova i osvojenih mandata, koja čak iznosi oko 90% u pogledu izbornih jedinica 1 i 3.

Problem gerrymanderinga pri izboru Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (PD PFBiH) je donji dom zakonodavnog tijela u Federacije Bosne i Hercegovine. Kao takav, predstavlja i zastupa interese građana Federacije Bosne i Hercegovine. U skladu s tim, izborno pravo za sve građane koji mogu birati predstavnike u ovaj parlamentarni dom mora biti opće, jednako, slobodno, lično, direktno i tajno.²⁸ Na tome tragu je i sam Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, koji propisuje da se zastupnici u Predstavničkom domu biraju demokratskim putem na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, na teritoriji cijele Federacije.²⁹

Izbori za PD PFBiH su regulisani članom 20.13. stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.³⁰ U skladu s poštovanjem načela jedna-

28 Ademović, N. et al. (2012.), *Ustavno pravo Bosne i Hercegovine*, Konrad Adenauer Stiftung, Sarajevo, str. 342.

29 Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, čl. 3. Poglavlje IV.A.1

30 Član 20.13. stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisuje: „(1) Dok entiteti ne osnuju višečlane izborne jedinice, važe sljedeće višečlane izborne jedinice: a) Od 98 članova Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, koje neposredno biraju birači registrovani u Centralni birački spisak za glasanje za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, 73 se bira iz 12 višečlanih izbornih jedinica, a 25 su kompenzacijski mandati izabrani s teritorije Federacije Bosne i Hercegovine u cjelini. Ovi mandati se raspodjeljuju u skladu s članovima 9.5 do 9.8 ovog Zakona. b) 73 mandata iz višečlanih izbornih jedinica za Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine raspodjeljuje se na sljedeći način: 1) Izborna jedinica 1 sastoji se od Kantona 1 i bira devet članova. 2) Izborna jedinica 2 sastoji se od Kantona 2, dijela Kantona 3 (Gradačac, Gračanica, Dobož-Istok), te birača iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine registrovanih u Centralni birački spisak za glasanje u Federaciji Bosne i Hercegovine, bira pet članova. 3) Izborna jedinica 3 sastoji se

kog biračkog prava, prilikom kreiranja izbornih jedinica trebalo bi osigurati visok stepen proporcije između pojedinih izbornih jedinica. To ne samo da bi značilo poštivanje jednakog aktivnog i pasivnog biračkog prava građana, nego bi osiguralo i jednak nivo legitimiteta izabраниh predstavnika građana u PD PFBiH (pogledati tabele broj 5. i 6.).³¹

---

od dijela Kantona 3 (Lukavac, Srebrenik, Tuzla, Čelić) i bira sedam članova. 4) Izborna jedinica 4 sastoji se od dijela Kantona 3 (Teočak, Banovići, Živinice, Kalesija, Sapna i Kladanj) i bira četiri člana. 5) Izborna jedinica 5 sastoji se od dijela Kantona 4 (Doboj-Jug, Tešanj, Maglaj, Žepče, Zavidovići, Zenica i Usora) i bira osam članova. 6) Izborna jedinica 6 sastoji se od dijela Kantona 4 (Kakanj, Vareš, Olovo, Visoko i Breza) i bira četiri člana. 7) Izborna jedinica 7 sastoji se od Kantona 5 i dijela Kantona 9 (Novi Grad-Sarajevo, Ilidža, Hadžići i Trnovo) i bira šest članova. 8) Izborna jedinica 8 sastoji se od Kantona 6 i bira devet članova. 9) Izborna jedinica 9 sastoji se od Kantona 7 i bira osam članova. 10) Izborna jedinica 10 sastoji se od Kantona 8 i bira tri člana. 11) Izborna jedinica 11 sastoji se od dijela Kantona 9 (Ilijaš, Vogošća, Centar-Sarajevo, Stari Grad-Sarajevo, Novo Sarajevo) i bira sedam članova. 12) Izborna jedinica 12 sastoji se od Kantona 10 i bira tri člana.“

- 31 Begić, Z. (2012.), „*Legitimitet institucija državne vlasti u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine sa osvrtom na institucije Evropske unije*“, doktorska disertacija, Pravni fakultet Univerziteta Džemal Bijedić u Mostaru, Mostar.

IZBORNE JEDINICE FBiH (IJ)	BROJ REGISTROVANIH GLASAČA	BROJ MANDATA	BROJ GLASOVA PO MANDATU
IJ 1	246.221	9	27.357
IJ2	125.913	5	25.182
IJ3	204.469	7	29.209
IJ4	134.214	4	33.553
IJ5	228.437	8	28.554
IJ6	97.960	4	24.490
IJ7	218.737	6	36.456
IJ8	218.748	9	24.305
IJ9	191.527	8	23.940
IJ10	69.669	3	23.223
IJ11	211.932	7	30.276
IJ12	63.890	3	21.296
Ukupno	2.011.717	73	27.557
Kompensacioni mandati	2.011.717	25	80.469
Ukupno	2.011.717	98	20.527

Tabela 5. Broj registrovanih glasača u Federaciji Bosne i Hercegovine po izbornim jedinicama – Opći izbori 2014. godine³²

³² Podaci dostupni na: <http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/gZWxfOEOEFE>(pristup: 19. april 2022. godine)

IZBORNE JEDINICE FBIH (IJ)	BROJ REGISTROVANIH GLASAČA	BROJ MANDATA	BROJ GLASOVA PO MANDATU
IJ 1	254.877	9	28.319
IJ2	163.516	5	32.703
IJ3	205.112	7	29.301
IJ4	137.391	4	34.347
IJ5	232.329	8	29.041
IJ6	97.729	4	24.432
IJ7	226.887	6	37.814
IJ8	225.798	9	25.088
IJ9	195.789	8	24.473
IJ10	72.938	3	24.312
IJ11	214.787	7	30.683
IJ12	64.820	3	21.606
Ukupno	2.091.973	73	28.657
Kompenzacioni mandati	2.091.973	25	83.678
Ukupno	2.091.973	98	21.346

Tabela 6. Broj registrovanih glasača u Federaciji Bosne i Hercegovine po izbornim jedinicama – Opći izbori 2018. godine³³

Kao što pokazuju podaci s posljednjih Općih izbora, koji su održani 2018. godine (pogledati tabelu 6.), između pojedinih izbornih jedinica postoje značajne razlike po broju potrebnih glasova za osvajanje mandata. Tako, primjerice, u izbornoj jedinici 7 broj glasova po jednom mandatu iznosi 37.814, dok u izbornoj jedinici 12 jedan mandat vrijedi 21.606 glasova. Na navedenom primjeru vidimo da je disproporcija između glasova u navedenim izbornim jedinicama oko 70% - što je u savremenim demokratskim državama neprihvatljivo i nepojmljivo. U konkretnom primjeru, glas birača u izbornoj jedini-

33 Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine od 08.05.2018.godine o zaključivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 07.05. 2018. godine u 24:00 sati, dostupno na: http://www.izbori.ba/Documents/Opći_izbori_2018/O/Odluka_o_zakljucivanju_CBS-bos.pdf (pristup: 20. april 2022. godine)

ci 7 vrijedi mnogo manje nego glas birača u izbornoj jedinici 12, što predstavlja kršenje načela jednakog prava glasa, odnosno jednakog biračkog prava.

PRIKAZ RJEŠENJA PROBLEMA GERRYMANDERINGA U BOSNI I HERCEGOVINI

Evidentno je da problem *gerrymanderinga* u Bosni i Hercegovini dovodi do kršenja jednakog biračkog prava, čime se grubo krše brojni međunarodni sporazumi, Ustav Bosne i Hercegovine i Izborni zakon Bosne i Hercegovine. Još od donošenja Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, nije utvrđena revizija/redefinisanje izbornih jedinica za izbor zastupnika u PD PSBiH i zastupnika u PD PFBiH, iako je zakonska obaveza da se to radi svake četiri godine.³⁴ Do sada je Izborni zakon Bosne i Hercegovine samo u tom domenu trebao pretrpjeti izmjene barem pet puta, kako za državni nivo - tako i za entitetski. Umjesto toga, za izbor poslanika u PSBiH i PFBiH i dalje se koriste granice izbornih jedinica koje su utvrđene prije 20 godina, iako je u međuvremenu proveden i popis stanovništva u Bosni i Hercegovini. Shodno navedenom, kao i činjenici da je došlo do velikih migracija stanovništva, moguće je zaključiti kako broj mandata koji se ostvaruje za

---

34 Članom 9.11 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine je propisano: „Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine svake četiri godine preispituje izborne jedinice i broj mandata dodijeljenih svakoj izbornoj jedinici utvrđenoj ovim Poglavljem, kako bi se osiguralo da su utvrđene, uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito sa proporcionalnošću između broja mandata i broja birača registrovanih u Centralni birački spisak.“

Članom 10.9 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine je propisano: „Parlament Federacije Bosne i Hercegovine svake četiri godine preispituje izborne jedinice i broj mandata koji se dodjeljuju svakoj izbornoj jedinici i koji su utvrđeni ovim poglavljem, kako bi se osiguralo da su utvrđeni, uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito proporcionalnošću između broja mandata i broja birača u registrovanih u Centralni birački spisak.“

navedena zakonodavna tijela nije srazmjeran, odnosno nije usklađen s faktičkim stanjem.

Problem *gerrymanderinga* u Bosni i Hercegovini (barem teoretski) lako je rješiv, a izlaz iz ove neustavne³⁵ i nezakonite situacije jeste u primjeni i poštivanju odredbi Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, koje propisuju obavezu nadležnih zakonodavnih tijela (PSBiH i PFBiH) da svake četiri godine vrše reviziju izbornih jedinica. Političke volje ima, ali ta politička volja se odražava u očuvanju *statusa quo*. Trenutno stanje, analizirajući tabele 1, 2, 5. i 6. sa zvaničnim podacima s Općih izbora 2014. i 2018. godine³⁶, najviše pogoduje strankama s tzv. „hrvatskim predznakom“, jer glas stanovnika izborne jedinice 2 za izbor zastupnika u PD PSBiH vrijedi daleko više od glasa stanovnika u izornoj jedinici 4 za isto predstavničko tijelo, u kojima tradicionalno (statistički) dominiraju tzv. „bošnjačke stranke“. Postupak izmjena i dopuna zakona u državnom predstavničkom tijelu, pogodno je tlo za „kočničare procesa“, jer je potrebno da prijedlog prođe dva doma, te da dobije entitetsku podršku ali i podršku predstavnika „konstitutivnih naroda“. Očigledno je, dakle, da u skorije vrijeme nećemo imati reviziju izbornih jedinica. Veliki problem nepoštivanja postojećeg Izbornog zakona Bosne i Hercegovine leži u nepostojanju političke, ali i krivične odnosno građanske odgovornosti, a koje bi na neki način predstavljale korektivni faktor za sve one (pa čak i zastupnike/delegate) koji ne izvršavaju svoje zakonom propisane obaveze.

Krivičnim odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (članovi 19.8-19.10) nije predviđeno kažnjavanje za nepoštivanje članova 9.11 i 10.9 navedenog zakona, koji predviđaju obavezu redefinisanja izbornih jedinica. Imajući u vidu kompleksnost ustavnog sistema u Bosni i Hercegovini, ali i „političku volju“ usmjerenu na održavanje

---

35 O (ne)ustavnosti izbora u Republici Hrvatskoj, detaljnije pogledati: Čular, G. (2020.), „*Hoće li sljedeći parlamentarni izbori u Hrvatskoj biti neustavni?*“, Gong, Zagreb, str. 5-6.

36 Također pogledati: https://www.izbori.ba/rezultati_izbora?resId=25&langId=1#/2/0/0/0/0/0 (pristup: 20. april 2022. godine), https://www.izbori.ba/rezultati_izbora?resId=25&langId=1#/4/0/0/0/0/0 (pristup: 20. april 2022. godine), <http://www.izbori.ba/Potvrđjeni2014/Finalni/ParlamentBIH/Default.aspx> (pristup: 20. april 2022. godine), <http://www.izbori.ba/Potvrđjeni2014/Finalni/ParlamentFBiH/Default.aspx> (pristup: 20. april 2022. godine)

statusa quo, izlaz iz ove situacije je moguć u nametanju „obaveze“ PS BiH da svake četiri godine izvrši redefinisavanje izbornih jedinica, a u suprotnom, ukoliko to ne bi bilo učinjeno, da se ovlasti Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine da svojom „posebnom odlukom“ izvrši preraspodjelu mandata u skladu s brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama - pritom ne mijenjajući postojeće granice. Na taj način, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine ne bi dobila ulogu zakonodavca, nego jednu vrstu korektivne uloge i korektivnog faktora u vidu osiguranja legitimiteta izabranih predstavnika, ali i legaliteta cjelokupnih izbora, uzimajući u obzir međunarodne prihvaćene standarde. *De lege ferenda*, postojeći član 9.11. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine bi trebalo izmijeniti i dopuniti, tako da isti glasi:

„(1) Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine obavezno svake četiri godine preispituje izborne jedinice i broj mandata dodijeljenih svakoj izornoj jedinici utvrđenoj ovim Poglavljem, kako bi se osiguralo da su utvrđene, uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito sa proporcionalnošću između broja mandata i broja birača registrovanih u Centralni birački spisak.

(2) Ukoliko Parlamentarna skupština BiH ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog člana Centralna izborna komisija BiH je ovlaštena da posebnom odlukom izvrši preraspodjelu mandata u skladu sa brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama ne mijenjajući postojeće granice.“

Prvi mogući način za rješavanje problema *gerrymanderinga* na nivou Federacije Bosne i Hercegovine jeste u donošenju Zakona o izbornim jedinicama PFBiH, kojim bi se detaljno uredilo pitanje izborne geometrije (formiranje izbornih jedinica, broj mandata koji se dodjeljuju svakoj izornoj jedinici i slično), a što je PFBiH, u skladu s članom 20.11 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, bio dužan uraditi u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu istog. Članom 10.1 i 10.2 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, propisano je da PFBiH, u skladu sa odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, treba da samostalno utvrdi broj mandata, kao i granice izbornih jedinica, te broj kompenzacijskih mandata, a sve dok to PFBiH ne uradi - primjenjivat će se član 20.13 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine. *De lege ferenda*, tim zakonom je potrebno uspostaviti izborne jedinice, uzimajući u

obzir geografska ograničenja u skladu s demokratskim principima, a naročito proporcionalnošću između broja mandata i broja birača upisanih u Centralni birački spisak. Broj mandata za izbornu jedinicu bi se mogao utvrđivati na sljedeći način: broj birača upisanih u Centralni birački spisak za PD PFBiH, koji je utvrdila Centralna izborna komisija 12 mjeseci prije dana održavanja redovnih izbora, dijeli se s ukupnim brojem mandata koji se raspodjeljuju u izbornim jedinicama. Kako bi se utvrdio broj mandata koji pripadaju jednoj izornoj jedinici, dijeli se broj birača upisanih u Centralni birački spisak za tu izbornu jedinicu s količnikom koji je dobiven u prethodnoj podjeli. Mandati koji se ne mogu raspodijeliti na osnovu cijelih brojeva, raspodjeljuju se izbornim jedinicama na osnovu najvećeg decimalnog ostatka.³⁷ Donošenjem ovakvog zakona, PFBiH bi u potpunosti ostvario svoju ulogu zakonodavcu u izbornom procesu, a koja mu je djelimično stavljena u nadležnost Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine. Time bi Federacija Bosne i Hercegovine mogla osigurati poštivanje načela jednakog prava glasa prilikom izbora zastupnika u PFBiH, što joj je i međunarodna obaveza.

Dok PFBiH ne donese navedeni zakon, postojeći Izborni zakon Bosne i Hercegovine je okvir u kojem se može tražiti drugo rješenje za problem *gerrymanderinga* u procesu izbora zastupnika u PD PFBiH. Rješenje je slično kao i na državnom nivou. Do donošenja Zakona o izbornim jedinicama PFBiH, veće ovlasti u slučaju neaktivnosti (i nerada) zastupnika u PFBiH bi se trebale dodijeliti Centralnoj izornoj komisiji Bosne i Hercegovine, koja bi posebnom odlukom izvršila preraspodjelu mandata u skladu s brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama - ne mijenjajući postojeće granice. *De lege ferenda*, postojeći član 10.9. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine bi trebalo izmijeniti i dopuniti, tako da isti glasi:

„(1) Parlament Federacije Bosne i Hercegovine svake četiri godine obavezno preispituje izborne jedinice i broj mandata koji se dodjeljuju svakoj izornoj jedinici i koji su utvrđeni ovim poglavljem,

---

37 Član 4. Prijedloga Zakona o izbornim jedinicama i broju mandata Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (https://parlamentfbih.gov.ba/dom_naroda/v2/userfiles/file/Materijali%20u%20proceduri_2018/Prijedlog%20zakona%20o%20izbornim%20jedinicama.pdf, pristup: 20. april 2022. godine)

kako bi se osiguralo da su utvrđeni, uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito proporcionalnošću između broja mandata i broja birača u registrovanih u Centralni birački spisak.

(2) Ukoliko Parlament Federacije Bosne i Hercegovine ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog člana Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je ovlaštena da posebnom odlukom izvrši preraspodjelu mandata u skladu sa brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama u postojećim granicama.“

ZAKLJUČAK

Obaveza rješavanja problema *gerrymanderinga* u Bosni i Hercegovini predstavlja ustavnu obavezu, jer kako je prethodno i elaborirano *-gerrymandering* je u suprotnosti s temeljnim principima demokratije, uključujući i samu vladavinu prava, a ova dva principa predstavljaju temeljne odrednice Ustava Bosne i Hercegovine. Trenutno, kako smo tabelarno i prikazali u tekstu, problem *gerrymanderinga* u Bosni i Hercegovini postoji, a u tekstu smo se fokusirali na izborne jedinice u Federaciji Bosne i Hercegovine. U tekstu su ponuđena konkretna rješenja za problem *gerrymanderinga*, a to uključuje redefinisanje izbornih jedinica u Federaciji Bosne i Hercegovine. Naravno, za takvo nešto trenutno ne postoji politička volja unutar PS BiH, što dovodi do toga da je ugroženo jednako pravo glasa, jer glas pojedinca iz određenih izbornih jedinica vrijedi više od glasa pojedinca iz druge izborne jedinice, kako je prikazano u tekstu, što, svakako, nije u skladu s modernim demokratskim standardima. Nažalost, iako su rješenja problema *gerrymanderinga* jednostavna, zbog nedostatka političke volje i neodgovornosti nosilaca zakonodavne vlasti, teško je očekivati da će ovaj problem (barem u dogledno vrijeme) biti riješen, što će svakako nastaviti slabiti demokratske kapacitete države Bosne i Hercegovine.

LITERATURA

1. Ademović, N. et al. (2012.), *Ustavno pravo Bosne i Hercegovine*, Konrad Adenauer Stiftung, Sarajevo
2. Ashford, N. (2001.), *Principi za slobodno društvo: Drugo izdanje*, Jarl Hjalmarson Fondacija, Kozarska Dubica
3. Bauer, P. T. (1981.), *Equality, The Third World, and Economic Delusion*, Harvard University Press, Harvard
4. Begić, Z. (2011.), “Međunarodni demokratski standardi u izbor-nom sistemu Bosne i Hercegovine“ u: Mutapčić, E. (ed.), *Ustav-nopravni razvoj Bosne i Hercegovine (1910-2010)*, Pravni fakul-tet Univerziteta u Tuzli, Tuzla
5. Begić, Z. (2012.), “Legitimitet institucija državne vlasti u ustav-nom sistemu Bosne i Hercegovine sa osvrtom na institucije Evrop-ske unije”, doktorska disertacija, Pravni fakultet Univerzite-ta Džemal Bijedić u Mostaru, Mostar
6. Čepo, D. (2014.), “Parlamenti i skupštine: demokratski deficiti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine”, *Studia lexico-graphica*, No. 2 (15)
7. Čular, G. (2020.), “Hoće li sljedeći parlamentarni izbori u Hrvat-skoj biti neustavni?“, Gong, Zagreb
8. Fira, A. (1987.), *Ustavno pravo: Četvrto izdanje*, Privredni pre-gled, Beograd
9. Flew, A. (1981.), *The Politics of Procrustes: Contradictions of En-forced Equality*, Prometheus, New York
10. Friedman, M., Friedman, R. (1980.), *Free to Choose*, Secker & Warbur, London
11. Hayek, F. (1962.), *The Constitution of Liberty*, Routledge, Lon-don
12. Letwin, W. (1983.), *Against Equality: Readings on Economic and Social Policy*, Macmillan, London
13. Nurkić, B. (2021.), “Teorijsko-terminološka analiza prevoda ter-mina *the rule of law* u Ustavu Bosne i Hercegovine”, *Primena prava i pravna sigurnost: Zbornik radova 34. susreta Kopa-oničke škole prirodnog prava - Slobodan Perović (međuna-rodna naučna konferencija)*

14. Omerdić, Dž. (2019.), “*Formalne i faktičke izmjene i dopune Ustava Bosne i Hercegovine: koliko daleko možemo ići?*”, *Sveske za javno pravo*, No. 10/2019
15. Podolnjak, R. (2013.), “*Suvremeni hrvatski izborni inženjering kao sofisticirani oblik izborne manipulacije*”, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, Vol. 63, No. 1
16. Rousseau, J. J. (2012.), *Društveni ugovor; O podrijetlu i temeljima nejednakosti među ljudima*, Feniks knjiga, Zagreb
17. Trnka, K. (2006.), *Ustavno pravo: Drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje*, Fakultet za javnu upravu, Sarajevo

PRAVNI AKTI I SUDSKA PRAKSA

1. European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), Code Of Good Practice in Electoral Matters, Opinion No. 190/2002, Strasbourg
2. European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), Report On Constituency Delineation And Seat Allocation, Study No. 873/2017, Strasbourg
3. Evropska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama
4. Izborni zakon Bosne i Hercegovine
5. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima
6. Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine od 08.05.2018.godine o zaključivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 07. 05. 2018. godine u 24:00 sati (preuzeto sa sljedeće internet stranice: http://www.izbori.ba/Documents/Opci_izbori_2018/O/Odluka_o_zakljucivanju_CBS-bos.pdf, pristup: 20. april 2022. godine)
7. Predmet *Baker v. Carr*, 369 U.S. 186 (1962)
8. Prijedloga Zakona o izbornim jedinicama i broju mandata Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (pre-

uzeto sa sljedeće internet stranice: https://parlamentfbih.gov.ba/dom_naroda/v2/userfiles/file/Materijali%20u%20proceduri_2018/Prijedlog%20zakona%20o%20izbornim%20jedinicama.pdf, pristup: 20. april 2022. godine)

9. Ustav Bosne i Hercegovine

OSTALI IZVORI

1. <http://www.izbori.ba/Potvrdjeni2014/Finalni/ParlamentBIH/Default.aspx> (pristup: 20. april 2022. godine)
2. <http://www.izbori.ba/Potvrdjeni2014/Finalni/ParlamentFBIH/Default.aspx> (pristup: 20. april 2022. godine)
3. <http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/gZWxfOEOEFE> (pristup: 19. april 2022. godine)
4. https://www.izbori.ba/rezultati_izbora?resId=25&langId=1#/2/0/0/0/0/0 (pristup: 20. april 2022. godine)
5. https://www.izbori.ba/rezultati_izbora?resId=25&langId=1#/4/0/0/0/0 (pristup: 20. april 2022. godine)

THE PROBLEM OF GERRYMANDERING IN BOSNIA AND HERZEGOVINA AND POSSIBLE LEGISLATIVE SOLUTIONS

Anel Ibeljić, MA
Attorney at Law, Tuzla
email: ibeljicanel@gmail.com

Faris Hasanović, MA, Teaching Assistant and PhD candidate
Faculty of Law – University of Tuzla
email: faris.hasanovic@untz.ba

Benjamin Nurkić, MA
„Dialogos“, Tuzla
email: bnurkic@bih.net.ba

ABSTRACT

The problem of gerrymandering is one of the most pressing problems of democracy in the 21st century. In this paper, the authors discuss how the problem of gerrymandering affects the electoral process in Bosnia and Herzegovina. Also, the authors discuss how gerrymandering affects the constitutional principles of democracy and the rule of law. The text analyzes how the current way of defining constituencies in the Federation of Bosnia and Herzegovina is an example of gerrymandering. Finally, the authors provide possible solutions to the problem of gerrymandering, primarily in the Federation of Bosnia and Herzegovina.

Keywords: gerrymandering, Election Law of Bosnia and Herzegovina, equal suffrage, democracy.